

BULLETIN

Filozofický bulletin
Nová Akropolis

február 2016

Myšlienka na mesiac:

„Kdeže si videl, aby céder získal tým, že sa vyhne vetru? Vietor ho trhá, ale zároveň ho posilňuje. Múdry je, kto by vedel oddeliť dobro do zla. Skúmaš, ako dať zmysel životu, a zmysel tkvie predovšetkým v uskutočnení samého seba, a nie v dosiahnutí úbohého pokoja, ktorý vyplýva zo zabudnutia na rozpory. Ak sa ti niečo stavia na odpor a mučí ťa, nechaj to mocnieť, znamená to, že sa preroďuješ a zapúšťaš korene. Šťastné sú tvoje muky, ak sa z nich zrodíš ty sám...“

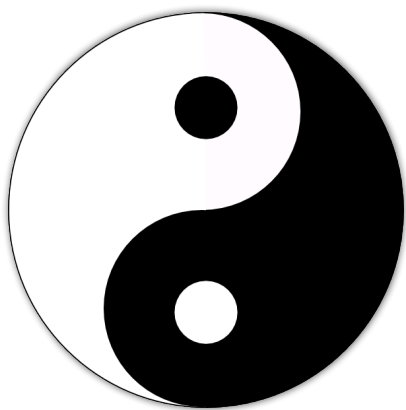
Antoine de Saint-Exupéry

ÚVODNÍK

Milí čitatelia,

tento úvodník je úvahou nadväzujúcou na myšlienku na tento mesiac, ktorá rozpráva o „rozpore“ alebo „kontroverzii“.

Každý z nás sa veľa krát v živote stretol s rozporami, rozporuplnými pocitmi, ľuďmi aj udalosťami, a predovšetkým s rozporuplným vnímaním samého seba a vlastného života. Každý z nás zažil okamihy, kedy sa veci stali inak, než sme očakávali, predpokladali alebo dúfali, no nakoniec práve to nás priviedlo na správnu cestu. Každý niekedy zažil obdobie, kedy sa nevedel „zmestiť do kože“ a potreboval si v bolesti vytrpieť prerod, zmenu, rast, aby potom mohol zažiť v novej a krajšej podobe.



Naše chápanie života je do veľkej miery založené na dualite a ako ľudské bytosti môžeme celok vnímať len vďaka protikladom a na základe nich hodnotiť a prijímať alebo odmietat dary života. Krásne vďaka škaredému, príjemné vďaka

nepríjemnému, veľké vďaka malému. Je však práve to cieľom a vrcholom ľudského vývoja? Všetky filozofické učenia nám hovoria, že nie. Úlohou človeka, ktorý hľadá múdrosť a pravdu, je v prvom rade nezatvárať oči pred skutočnosťou a naučiť sa pomaly začať túto duálnu hru prijímať, začať sa na ňu pozeráť inými očami: nie ako na dve veci, ktoré si odporujú, ale ako na dve veci, ktoré sa navzájom dopĺňajú. Často robíme veľkú chybu, keď vyhľadávame len jednu stranu polarity a druhú

odmietame, pretože žiadna z vecí v tomto svete nemá definitívne kvalitu plus alebo kvalitu mínus. Tieto kvality sa objavujú až prostredníctvom nášho postoja a hodnotenia.

Predovšetkým my ľudia sme plní rozporov. V našom obrovskom vnútornom svete je zo všetkého kúsok. Človek, ktorý je v jednom aspekte mimoriadne schopný, je v inom prekvapujúco nezrelý; ten, od koho by sme očakávali riešenie problému, zostane nemohúci zoči voči danej okolnosti; ten, kto sa zdá malý, sa zrazu prejaví ako veľký a ten, kto sa javil skromný, sa zrazu ukáže ako pyšný... No problém často nespočíva v danom človeku, ale v nás a našich očakávaniach a uhle pohľadu. V živote neexistuje len „buď alebo“... ak pozdvihneme svoje vedomie, vždy existuje „aj jedno aj druhé“, alebo „jedno, a teda druhé“.

Možno sa niekedy budeme musieť vzdať domu, aby sme získali Domov. Odmietnuť slávu, aby sme mohli zažiť Oslavu. Naučiť sa mlčať, aby sme vedeli Hovoriť. Zničiť poníženie, aby sme spoznali Pokoru. Vytrpieť muky nenaplnenej lásky, aby sme objavili čaro Lásky nezištnej. Dopriať si menej spánku, aby sme mohli uskutočniť svoje Sny. Prijatť podmienky, ktoré nie sú ideálne, aby sme mohli nasledovať Ideály. Zmieriť sa s neúspechom, aby sme predišli Pádu. Prehltnúť zranenú pýchu, aby sme našli nezraniteľnú Hrdosť. Prijatť rozpor, aby sme pochopili, že rozpory neexistujú, že všetky protiklady sú len v nás a v nás je aj schopnosť nájsť dynamickú rovnováhu a vyrovnanosť, ktorá vie z tónov všetkých rozporov vykúzliť nádhernú harmonickú symfóniu menom Život, Rast a Napredovanie.

Mgr. Kamila Hermannová
riaditeľka Novej Akropolis na Slovensku

KRÁTKY PRÍBEH

Podobenstvo o dvoch mníchoch a dievčati

Učeník a majster putujú do vzdialeného chrámu. Dôjdu až k rieke, ktorá vystupuje zo svojich brehov, a stretnú mladú dievčinu, ktorá sa bojí prejsť na druhú stranu. Majster dievča vezme do náručia a preniesie ju cez rieku. Ona sa usmeje a poďakuje. Učeník je zdesený, pretože ich učenie nedovoľuje dotknúť sa ženy. Po troch dňoch chôdze to už nemôže vydržať a vysloví učiteľovi výčitku. Majster mu odpovie: „Ja som to dievča iba preniesol cez rieku, ale ty si ju so sebou nesieš už tri dni.“

INŠPIRATÍVNE OSOBNOSTI

GIOVANNI PICO DELLA MIRANDOLA

Filozof Giovanni Pico della Mirandola (1463–1494) bol jednou z výrazných osobností florentskej Akadémie pätnásteho storočia, mal výnimočné nadanie a svojou nevšednou učenosťou oslňoval svojich súčasníkov.

Bol najmladším synom grófa z Mirandoly, ktorá sa nachádza na severe Talianska, a zdedil po otcovi titul grófa a tiež vojvodu Concordijského. Tak vznikla jeho prezývka Knieža Svornosti, ktorú mu dali jeho priatelia a ktorá celkom zodpovedala jeho snahám zjednotiť rôzne náboženské prúdy a nájsť jediné podstatné jadro. Chcel navzájom uzmierniť mnohé smery náboženstva a filozofie, pretože veril, že za nimi všetkými je jedno jediné univerzálne náboženstvo; jeho cieľom bolo dosiahnuť túto jedinou pravdu a zvíťaziť nad dlhoročnými spormi a nenávisťou. Pokúsil sa tak postaviť fanatizmu, ktorý považoval za nezmyselný. Mal na to potrebné znalosti aj odhodlanie. Ovládal viac ako dvadsať jazykov, a tak rozumel mnohým posvätným textom rôznych národov Západu aj Východu, a tiež ako filozof veril v najvyšší princíp božskej jednoty.

Hoci bol svojimi rodičmi predurčený pre cirkevnú dráhu a študoval na rôznych univerzitách v Taliansku aj v Paríži, nenachádzal v kresťanskej tradícii potrebné odpovede. Preto začal študovať aj iné tradície a stretávať sa s filozofmi-humanistami. Niekoľkokrát navštívil Florenciu a tu sa zoznámil s Marciliom Ficinom a kruhom filozofov z obnovennej neoplatónskej Akadémie, ktorý ho obklopoval. Platonizmus ho hlboko zasiahol.

Mirandola bol už v štrnástich rokoch jedinečným

rečníkom, pretože navštevoval najlepšie univerzity svojej doby. Vyštudoval nielen kanonické právo, ale aj literatúru, filozofiu, gréčtinu a latinčinu, a venoval sa štúdiu arabčiny, chaldejčiny aj hebrejčiny. Živo ho zaujímala kabala a bol do nej zasvätený židovským averroistom Elie del Medigom.

Skvelým a originálnym spôsobom sa pokúsil prepojiť hlavné filozofické tradície vo svojich 900 tézach, ktoré spísal v roku 1486. Týchto 900 téz predložil pápežovi, ale cirkev niektoré z nich odsúdila a potom, čo sa ich Pico pokúšal obhajovať, ho uväznila. Neskôr bol prepustený na žiadosť niekoľkých talianskych kniežat a pod ochranou

Lorenza Medicejského sa usadil vo Florencii. Tu sa pripojil k Akadémii a spolu s Ficinom bol považovaný za jej vedúcu osobnosť.

Pravdepodobne jeho prílišná slobodomyselnosť bola dôvodom, prečo bol vo veku 31 rokov zavraždený. Písal básne, filozofické aj teologické spisy. Ale vzhľadom na jeho skorú smrť zostalo množstvo diel nedokončených. Jeho najslávnejším dielom je „Reč o dôstojnosti človeka“, pôvodne predhovor k jeho 900 tézám, ktorá sa stala základným manifestom humanizmu. Hovorí

tu o svojej vízii človeka a jeho úlohe vo svete. Rozpráva o možnosti človeka utvárať samého seba podľa svojej vôle, podľa svojho rozhodnutia. Hovorí, že „Boh dal človeku semená všetkých možností, ktoré bude pestovať, je jeho vec“. Človek v sebe obsahuje prirodzenosť všetkých ostatných bytostí, rastlín, zvierat aj anjelov... „Rastlinu totiž nerobí rastlinou kôra, ale nerozumná a nič nepociťujúca prirodzenosť; zviera nerobí zvieratom srst, ale nerozumná a na zmysloch závislá duša; nebo nerobí



neboť jeho okrúhosť, ale správne myslenie; anjela nerobí anjelom jeho netelesnosť, ale duchovná inteligencia." Je na každom človeku, aby si vybral, ktorú prirodzenosť bude rozvíjať, lebo má k dispozícii cenný dar, a to je sloboda voľby. Tá určuje jeho jedinečné postavenie v univerze a dodáva mu dôstojnosť. Mal by sa teda snažiť rozvíjať tú najvyššiu prirodzenosť, v čom mu pomôže filozofia, ale je potrebné, aby si ju sám zvolil. Prvým krokom je

potom očistenie duše prostredníctvom morálnej filozofie, a potom je možné začať stúpať k Bohu.

Táto sloboda človeka spoznávať a utvárať samého seba je hlavnou charakteristikou renesančného myslenia a práve toto myslenie zanechalo hlbokú stopu v dejinách a vytvorilo základy našej doby.

Martina Flaitingrová

ČO JE TO INŠPIRÁCIA?

Toto je otázka, ktorú v nás vyvolávajú skutočné majstrovské diela, geniálne výtvyry a činy, ktoré dokázali uskutočniť niektorí ľudia, vedení akoby zvláštnymi silami, ktoré boli zjavne vyššími než oni sami. Čo to bolo za magickú iskru, ktorá im viedla ruku? Aké neobyčajné prúdy dokázali nasledovať?

Táto otázka sa týka aj nás osobne vo chvíľach, kedy chceme čo najlepšie vyjadriť to, čo cítime a čo si myslíme, aj keď nevieme, ako to urobiť. A kladieme si ju tiež vtedy, keď v sebe cítime prázdnotu bez myšlienok a citov, akoby sme boli vrecom z kože a kosť bez iných prejavov života.

zázrak: my zostaneme prázdni – ako duté steblo – a budeme prekypovať množstvom predstáv, čo nás prinúti konať mimoriadne rýchlo. To, čo sa nevysloví, čo sa nenamaľuje, nenapíše alebo nevytvorí ihneď, bude stratené. Nebudú to priamo naše diela; niekto alebo niečo nám ich dá a na nás bude, aby sme ich pochopili a odovzdali ďalej. Je to okamih vytrhnutia, spojenia s iným svetom, po všetkých stránkach jemnejším, krajším a dokonalejším. Ako keby sme mali veľmi citlivý prijímač, ale nevedeli ako funguje a ako sa ovláda. Iba ho dokážeme použiť, keď je v prevádzke.



Vtedy si pripomíname veľkých tvorcov, ktorí vedeli naviazať spojenie s inšpiráciou a odhaliť jej tajomstvo. Dá sa snáď tvrdiť, že existuje most medzi ľuďmi a svetom ideí, ktorý dokáže vytvoriť puto, ktoré nazývame inšpirácia? A možno, že žiadny taký most, žiadne také puto medzi nami a týmto svetom neexistuje, pretože ak by to tak bolo, tí ktorí by sa odvážili cez most prejsť, by nám rozprávali ako to urobili a kam sa dostali. Možno, že každý človek musí rozhodnúť svoje vlastné siete na základe svojich vlastných prostriedkov a v tom spočíva tajomstvo, ako prebudiť inšpiráciu.

Okrem toho sa obávam, že tento proces má iba málo spoločného s racionálnou myslou, z ktorej sme urobili rozlišujúci znak človeka. Skúsenosť ukazuje, že čím viac sa opierame o rozum, tým viac sa vzdávame inšpirácii.

Starí mudrci hovorievali, že tajomstvo spočíva v tom, premeniť samého seba na duté steblo... a dovoliť, aby ním prúdila intuícia. A potom sa stane

Máme k dispozícii rôzne veci viac či menej inšpirujúce popisy, ktoré nám poskytujú možný kľúč k vysvetleniu. Pokým existuje súlad medzi našimi vlastnými vibráciami a oným svetom dokonalých ideí, ktorý chceme dosiahnuť, je možné nadviazať spojenie už silným prianím. Musíme teda v sebe rozvíjať a živiť tieto prítlačivé prúdy zodpovedajúce dobru a kráse, ktoré si prajeme pochopiť a prenášať ďalej. Je na nás, aby sme otvorili brány inšpirácii.

A keď sa znovu spýtame, čo je to inšpirácia, pravdepodobne ani potom nedostaneme konkrétnu odpoveď. Budeme však mať zvláštny a nádherný pocit, že na nás dopadlo zázračné svetlo, ktoré prichádza z hlbín priestoru a času, z večného prameňa, z ktorého sa všetci z času na čas túžime napiť.

Prof. Delia S. Guzmán
Ukážka z knihy „Každodenný hrdina“

SVET SYMBOLOV



Skarabeus je jedným najuctievanejších a najčastejšie sa vyskytujúcich egyptských symbolov.

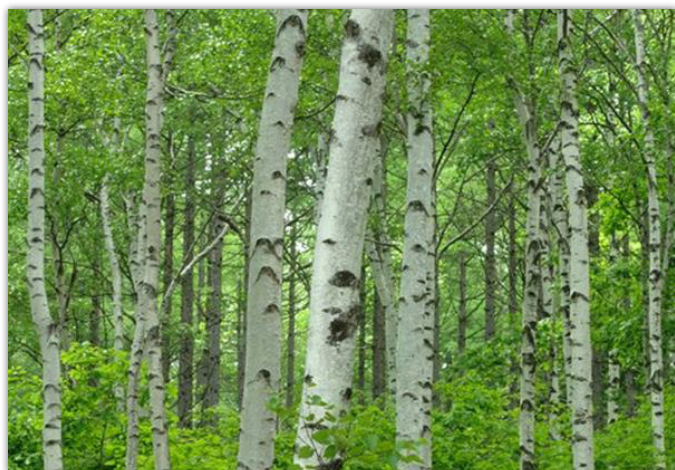
Má dvojaký symbolizmus: so zloženými krídlami je to učeník, ktorý začína svoje putovanie a krok za krokom rozťahuje svoje krovky, až kým nerozvinie schopnosť rýchlo nimi pohybovať. Vtedy sa zdvihne a letí k Slnku, stávajúc sa Chepererom, symbolom zasvätenca a učiteľa, spojeným s Amonom, okrídleným slnečným kotúčom.

Gréci a po nich Rimania prevzali vetu, o ktorej sa hovorí, že bola vyrytá v stĺpoch, ktoré podopierali títo posvätní skarabeovia v egyptských chrámoch: "Ja som Cheperer, učeník; keď roztvorím svoje krídla, znovu sa zrodím."

Význam slova Cheperer je "stať sa", teda sa utvoriť, formovať alebo znovu stvoriť. Preto je symbolom vzkriesenia, obrazom Slnka, ktoré sa každý deň znovu rodí zo seba samého. S tým súvisí aj zobrazovanie skarabea gúľajúceho guľôčku, čo je z jednej strany obraz samotného Slnka, a z druhej strany obraz učeníka, ktorý sa formuje do dokonalosti.

MÚDROŠŤ PRÍRODY

Breza previsnutá



Breza previsnutá, po latinsky *Betula pendula*, ľudovo známa tiež pod názvom bábika, bereza či deruzda, je jeden z mála stromov, ktorý rozpozná snáď každý. Čo môžeme očakávať od tohto ušľachtilého stromu? Jemný zjav, hmota ustupujúca do pozadia. Mnohí vravia, že pohľad na ňu jednoducho spríjemní deň. Vzťah brezy k pokožke je očividný. Olupujúca sa biela kôra, s trhlinami a meniacou sa farbou, sú nám dobre známe. Orgánom, ktorý vnútorne korešponduje s pokožkou sú ľadviny. Práve brezová šťava pomáha pri liečení ľadvinových kameňov a odvar z listov pomáha odvádzať moč z tela, a to bez dráždivých pocitov. Obsahuje betulín, ktorý má protizápalové účinky, takže je častým liekom pri zápalových ochoreniach, ako sú dna či reumatizmus, kedy sa povarené listy používajú ako obklady. Má svoje miesto aj v kozmetike ako vlasová voda alebo

prostriedok proti pehám. Celkovo pôsobí dobre na pokožku a v tejto súvislosti sa používa ako zásyp pri svrabe a rozmanitých lišajoch.

V minulosti sa z brezového prútia vyrábali metly, ktoré mali magický očistný význam, keď ním gazdiné vymietli izbu. Vetvička ako taká je akýmsi prútom života, preto nám známe jarne šľahanie prútičkom upleteným z brezy, vrby, či liesky, bolo symbolické darovanie života, sily a zdravia. S brezou je spojená aj tradícia vztyčovania ozdobených odrezaných stromov na oslavu jari, nám dnes zachovaná ako „stavanie májov“. Vetvičky z brezy sa dávali tiež do okien domu alebo na vráta chlievu na ochranu proti čarodejniciam. V súčasnosti sa využíva napríklad pri spracovaní jemnej obuvníckej kože. Brezové drevo je dnes veľmi ceneným a kvalitným rezbárskym materiálom. Navzdory bohatým výrobkom na našom trhu, sa dá olej z brezy použiť ako prírodný repelent alebo si z jej listov môžeme vyrobiť prírodné mydlo. Stačí len dať pár listov do mikroténového vrečka s teplou vodou, dobre potrepať a uvoľnené saponíny vytvoria bohatú penu.

Breza je strom nenáročný na podmienky a možno práve pre túto svoju skromnosť sa jej darí po celej Európe. Pôsobí jemne, ale vydrží veľa, aj tie najkrutejšie zimy až za polárnym kruhom. Dokáže žiť tisíce rokov. No vtedy, ak sa jej kôra navrtava kvôli získavaniu miazgy, breza umiera. Na Slovensku je tento spôsob zakázaný, ale v niektorých krajinách sa v čase, kedy miazga stúpa nahor, už tradične „púšťa žilou“ tisíckam stromov, len aby sa získala sladučká tekutina, majúca svoje miesto v regáloch bioobchodov či na stoloch ako populárny nápoj.

Iste, aj naši predkovia využívali dary týchto stromov, ale veľmi si ich vážili, a preto to robili s mierou a rozvahou. Breza je stromom mladosti a sviežosti. Načrime si z nej, ale berme rozumne a s rešpektom, nech nerozkvitá jeden život na úkor iného.

Mária Horváthová

Použitá literatúra:

Ako sa liečiť rastlinami; MUDr. Blahoslav Hruška; Ottovo nakladateľství s.r.o., 2015
 Rostliny v magii; Jitka Pakostová; Vladimír Kvasnička, nakladateľství Vodňář, 2003
 Herbář hermetikův; František Kabelák; Vladimír Kvasnička, nakladateľství Vodňář, 2011
 Symbolika a liečivé vlastnosti stromov; Zdenka Rózová, Denisa Halajová, Mária Bihuňová; článok

AKTUALITY NOVEJ AKROPOLIS NA SLOVENSKU

Stalo sa...

V roku 2014 vznikol v rámci Novej Akropolis Slovensko divadelný súbor "Mythos". Toto zoskupenie nadšených mladých amatérskych hercov si počas uplynulých dvoch rokov pripravovalo krátke scény a príbehy, ktorými boli doplnené mnohé verejné prednášky Novej Akropolis.

Cieľom súboru je pripravovať detské predstavenia pre detské domovy, krízové centrá či nemocnice a dospelým sprostredkovať čaro klasických mýtov a poučných príbehov.

Momentálne súbor prechádza tréningom hereckých zručností a teší sa na Vás už čoskoro pri svojich ďalších aktivitách.



Pozývame Vás

- 15.2.2016 Hľadanie stratených ideálov (prezentačná prednáška Porovnávacieho kurzu filozofie a psychológie Východu a Západu), Bratislava
- 17.2.2016 Hľadanie stratených ideálov (prezentačná prednáška Porovnávacieho kurzu filozofie a psychológie Východu a Západu), Košice
- 18.2.2016 Liečivé esencie Edwarda Bacha (prednáška), Bratislava
- 18.2.2016 Za tajomstvom Tibetu (prednáška), Košice
- 24.2.2016 Hľadanie stratených ideálov (prezentačná prednáška Porovnávacieho kurzu filozofie a psychológie Východu a Západu), Košice
- 27.2.2016 Kreatívny kurz „Obraz z paverpolu“, Bratislava
- 5.-6.3.2016 Psychológia C. G. Junga (víkendový kurz), Bratislava
- 9.3.2016 Hans Christian Andersen (prednáška), Bratislava
- 15.3.2016 Kreatívny kurz „Obraz z paverpolu“, Bratislava

Viac o pripravovaných podujatiach nájdete na www.akropolis.sk